

PESMARICA VOJTEHA KURNIKA

»Vojteh Kurnik (1826–1886) je bil po poklicu kolar, po duši pesnik, po prepričanju pa tržiški rodoljub«, razmišlja dr. Marija Stanonik; o njem piše poglobljeno študijo, ki naj bi luč sveta zagledala naslednje leto.

Pesmarica z izborom pesmi Vojteha Kurnika je kot predhodnica omenjene študije izšla leta 2004 kot samostojna edicija Tržiškega muzeja. Od ostalih knjižnih izdaj se razlikuje že na videz, saj je vložena v lično opremljeno oblogo iz ekološkega papirja. Ročno vezano knjigo je oblikovalo in izdelalo podjetje PelaR-Bandelj iz Dupelj pri Naklem. Na ovitku je v maniri starih albumov v ovalu izrezana podoba pesnika Vojteha Kurnika, pod njo pa njegov pesniški moto, prisrčen kot le kaj:

Moj oča je Vodnik,
Prešeren pa stric,
zato sim podpornik
Slovenskih modric.

Pesmarica najprej prinaša uvodni nagovor direktorice Tržiškega muzeja Melanije Primožič. Sledi strokovna označba pesnika izpod peresa dr. Marije Stanonikove. Nekaj besed o pomenu in izgledu Kurnikove rojstne hiše in spominske sobe, urejene v njej, pa je prispeval avtor tu spisanega poročila.

Iz ohranjene rokopisne zapuščine Vojteha Kurnika, ki jo hrani Tržiški muzej, sem izbral pesmi, ki po mojem mnenju najbolje in najbolj bistveno zadenejo njegovo poslanstvo. Zato na začetku prinašamo »Tržiško«. Besedilo je tudi sicer uglasbeno in je bilo nekdanji uradni avizo tržiškega lokalnega radia. Pesem je ponarodela; mnogi, ki jo pojejo, niti ne vedo, od kod prihaja.

Naslednja pesem, »Prihod pomladi«, je značilna pesnikova refleksija na dogajanje v naravi. Kot kolar jo je znal bistro opazovati, saj mu je nudila osnovno surovino za delo (les). Če dodamo še lego Tržiča, kamor v »dolinco« od novembra do aprila sonce le bežno pokuka, nam je radovanje ob prihodu pomladi še bolj razumljivo. V istem pomenu razumemo tudi naslednjo, »Jesensko« pesem, ki spet označuje pesnikov odnos do žive narave.

Pesnik Vojteh Kurnik je bil po naravi veseljak in zelo družaben človek. Rad je spisal zdravico, napitnico in kako šegavo prigodico. V ta žanr spadata pesmi »Napitnica« in »Beržanka«.

Pesmarico zaključujeta po Prešernu privzeta »Pod oknom« in izbor rokopisov iz parodije »Kdo je mar«. Tu bi opozoril na vedno aktualno politično verzifikacijo na strani 43. Kako bistro je rokodelec Vojteh Kurnik že pred domala poldrugim stolet-

jem razmišljal o dogodkih doma in po svetu!

Pesmarica prinaša tudi mnogo starinskih in narečnih izrazov, ki jih razlagamo po zaključenem verzu. S tem nam ni treba iskati neznanih besed v posameznih pesmih, razumljivejša pa je tudi raba verznihih stikov.

Pri odločitvi za ponatis izbora Kurnikovih pesmi nas je vodilo dvoje. Ljudje vedo, da je bil Vojteh Kurnik pesnik, nekateri znajo na pamet celo njegov moto, njegovih pesmi pa na splošno ne poznajo. Poznajo tudi njegovo rojstno hišo, ki je že dobrih trideset let preurejena v muzej, sicer pa pesnikova literarna zapuščina ni znana širšemu krogu bralcev. Zato smo se tudi odločili, da naslednje leto založimo že omenjeno poglobljeno študijo o pesniku, ki ga uvršča v krog slovenskega bukovištva. Leta 1987 ga je v seminarski nalogi z naslovom Življenje in delo Vojteha Kurnika – etnološki pomen, ki jo hrani Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani, opisala Branka Zelič. V arhivu Tržiškega muzeja hranimo njegovo rokopisno knjižico s pesmi in fototeko, medtem ko se zbirka njegovih zapisanih pregovorov, ki nam jo je ob ustanovitvi muzejskega društva v Tržiču v petdesetih letih 20. stoletja obljubil nekdanji ravnatelj Slovenskega etnografskega muzeja, dr. Boris Orel, že več desetletij nahaja neznano kje ...

Pesmarica v lični ekološki vezavi in manjšem formatu je na voljo v Tržiškem muzeju (tel. 04 59 23 810).

Literatura

GREGORIČ, Jože 1965: Kurnikova parodija k pesmi Koseskega »Kdo je mar?« Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

